

**ASSESSMENT OF INDICATIVE VALUE OF TYPHETUM LATIFOLIAE
COMMUNITIES IN SMALL PONDS IN POST-AGRICULTURAL AREA
(MASURIAN LANDSCAPE PARK)**

Małgorzata Suska-Malawska, Paweł Pawlikowski, Monika Mętrak

e-mail: mmetrak@biol.uw.edu.pl

Key words: astatic ponds, *Typhetum latifoliae*, bioindication

Summary

Artykuł przedstawia wyniki badań prowadzonych na drobnych zbiornikach wodnych w krajobrazie po rolnym w Mazurskim Parku Krajobrazowym. Do badań wybrano 6 pokrytych zbiorowiskami szuwarowymi zbiorników podobnej wielkości, zlokalizowanych na ekstensywnie koszonych łąkach i charakteryzujących się podobną dynamiką stanu i chemizmu wód. W zbiornikach oraz w ich otoczeniu wykonano zdjęcia fitosocjologiczne metodą Braun-Blanqueta. Na tej podstawie zidentyfikowano 4 zbiorowiska roślinności szuwarowej: *Typhetum latifoliae* SOO 1927 w zbiornikach 1, 4, 5, 13; *Sparganietum erecti* ROLL 1938 w zbiorniku 6; *Caricetum acutiformis* SAUER 1937 w zbiorniku 12 oraz *Phalaridetum arundinaceae* (KOCH 1926 n.n.) LIBB. 1931 w zbiorniku 16. W każdym zbiorniku, w centralnej części płatu dominującej fitocenozy założono punkt monitoringowy, z którego pobierano wodę do analiz laboratoryjnych. Dodatkowo w pobliżu punktów monitoringowych założono sieć piezometrów, w których co miesiąc sprawdzano poziom wód gruntowych. W czasie prowadzonych badań poziom wód gruntowych ulegał dynamicznym zmianom i obejmował zakres od – 54 cm do +70 cm. Najniższy poziom wód gruntowych na całym badanym terenie zanotowano nietypowo w kwietniu 2010 roku, podczas gdy w strefie klimatu umiarkowanego najniższy poziom wody rejestrowany jest zwykle na przełomie sierpnia i września. Zaobserwowana anomalia była efektem niewielkich sumy opadów w zimie i na wiosnę 2010 roku. Chemizm wód powierzchniowych pochodzących z badanych zbiorowisk roślinnych był

zróżnicowany. Zmian sezonowych nie zaobserwowano (stężenie Na^+ i Ca^{2+} oraz odczyn i twardość węglanowa) lub wiązały się one z sezonowymi zmianami poziomu wody w zbiornikach (efekty rozcieńczenia i zagęszczenia – pozostałe parametry). Wody pobrane we wszystkich zbiorowiskach roślinnych charakteryzowały się wysoką zawartością jonów amonowych i fosforanowych, co jest konsekwencją przenawożenia tych terenów podczas ich eksploatacji rolniczej. W artykule skupiono się na ocenie przydatności wskaźnikowej fitocenozy *Typhetum latifoliae* w dynamicznych siedliskach małych zbiorników wodnych. Powszechnie wiadomo, że ubogie gatunkowo fitocenozy, zdominowane zwykle przez jeden gatunek, można wykorzystywać do oceny warunków siedliskowych, w których się rozwijają. Jednakże badania dotyczące indykacyjnych właściwości zbiorowisk roślinnych prowadzone są głównie w stabilnych ekosystemach jezior. Opisane w artykule badania wykazały, że ze względu na znaczne zróżnicowanie i zmienność chemizmu wód zbiorników astatycznych oraz szeroki zakres tolerancji ekologicznej pałki szerokolistnej, woda pochodząca z fitocenozy *Typhetum latifoliae* nie wykazuje cech charakterystycznych satysfakcjonująco odróżniających ją od wód pochodzących z innych fitocenozy szuwarowych.